

Сергета Ігор Володимирович

доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри загальної гігієни та екології
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, Україна

Вергелес Тетяна Михайлівна

асистент кафедри загальної гігієни та екології
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, Україна

**ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЕД СТУДЕНТІВ
ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗМІН
У СТАНІ ПРОФЕСІЙНО-ЗНАЧУЩИХ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ
ФУНКЦІЙ ОСІБ, ЯКІ ЗДОБУВАЮТЬ МЕДИЧНІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

Професійна орієнтація як невід’ємна складова процесу ефективного та адекватного розвитку виробничо-обумовлених навичок і умінь, передумова формування високого рівня соціальної адаптованості і професійної дієздатності та збереження і зміцнення здоров’я учнівської та, передусім, студентської молоді становить науково обґрунтовану міждисциплінарну медичну, гігієнічну, педагогічну, психологічну та соціологічну систему підготовки дівчат і юнаків до самостійного вибору майбутнього фаху професії, що має ураховувати і індивідуальні професійно-значущі для конкретної спеціальності психофізіологічні функції та особливості особистості, так і суттєву потребу в повноцінному розподілі трудових ресурсів в інтересах держави, економічного регіону, окремих галузей тощо [1, 2, 3, 4]. Саме тому наукові дослідження, присвячені вивченню гігієнічних проблем підвищення ефективності профорієнтаційної діяльності серед різних контингентів сучасних учнів і студентів, що засвоюють різноманітні професії у стінах закладів вищої освіти, в тому числі і медичний фах, є надто вагомими [5, 6].

Метою наукової роботи було вивчення гігієнічних проблем підвищення ефективності профорієнтаційної діяльності серед студентів закладів вищої медичної освіти, а також дослідження особливостей змін у стані провідних

професійно-значущих психофізіологічних функцій та особливостей особистості дівчат і юнаків, які здобувають медичні спеціальності.

Дослідження як за умов аудиторного, так і за умов дистанційного навчання проводились на базі Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова на підставі застосування комп'ютерного діагностичного комплексу "Effecton Studio". Зокрема, досліджувались такі кореляти психофізіологічного стану, як показники функціональних особливостей вищої нервової діяльності (латентний період простої і диференційованої зорово-моторної реакції, рухливість і врівноваженість нервових процесів), характеристики уваги, динамічної працездатності і теплінг-тесту.

В ході проведених досліджень виявлена наявність достатньо цікавих закономірностей щодо змін з боку показників формування психофізіологічних функцій, які відзначають особливості перебігу процесів психофізіологічної адаптації та ступінь точності виконання найтипівіших професійних завдань. Так, зокрема, за умов дистанційного навчання більш адекватними слід було вважати показники щодо швидкості зорово-моторних реакцій, перебігу цілого ряду основних нервових процесів студентів тощо.

Загалом отримані дані відзначають той факт, що як провідні гігієнічні принципи підвищення ефективності профорієнтаційної діяльності серед студентів закладів вищої медичної освіти є: урахування особливостей процесів формування психофізіологічних функцій організму дівчат і юнаків, що зумовлені віково-статевими особливостями, у природних умовах здійснення навчально-значущої професійно-орієнтованої діяльності; ретельний моніторинг особливостей процесів соціально-психологічної, психофізіологічної та психічної адаптації студентів до умов інтенсивної навчальної діяльності в умовах закладу вищої освіти; організація оптимального рухового режиму та здійснення корекції основних режимних елементів добової діяльності студентської молоді; визначення чітких та адекватних вимогам сьогодення критеріїв прогностичної оцінки професійної придатності та використання методики визначення психофізіологічної

готовності організму студентів до успішного виконання професійної діяльності; запровадження індивідуально-орієнтованих стратегій підвищення функціональних можливостей організму, спрямованих на підвищення професійної перспективності дівчат і юнаків.

Список джерел:

1. Мороз В. М., Макаров С. Ю., Серебреннікова О. А., Сергета І. В. Навчальний стрес та психофізіологічні критерії оцінки адаптаційних можливостей організму студентів закладів вищої медичної освіти. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 184 с.
2. Сергета І. В., Бардов В. Г., Дреженкова І. Л., Панчук О. Ю. Гігієнічні нормативи рухової активності студентів закладів вищої медичної освіти та шляхи її оптимізації. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 184 с.
3. Мороз В. М., Серебреннікова О. А., Сергета І. В., Стоян Н. В. Психофізіологічні та психогігієнічні основи ефективного використання здоров'язберігаючих технологій у закладах вищої освіти. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2021. 208 с.
4. Serheta I. V., Bratkova O. Yu., Dyakova O. V., Drezhenkova I. L., Vakolyuk L. M., Lobastova T. V. Modern approaches to the screening assessment of the degree of the risk of prenosological disorders in the state of mental health of school-age pupils in the context of analysis of behavioral aspects of public health/ Wiadomości Lekarskie (Warsaw, Poland : 1960). 2021. Volume LXXIII, Issue 5, maj. P. 1169–1173.
5. Сергета І. В., Панчук О. Ю., Яворовський О. П. Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів медичної освіти (на прикладі стоматологічних спеціальностей). – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 348 с.
6. Тимошук О. В., Полька Н. С., Сергета І. В. Наукові основи комплексної гігієнічної оцінки якості життя та адаптаційних можливостей сучасної учнівської і студентської молоді. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ». 272 с.